

The phenomenon of globalization seems to have many different implications for education. This means that the education system will increasingly provide the sites for struggles over the meaning and power of national identity and national culture.

I. Деревянко

КОНЦЕПТ «ПІЗНАВАЛЬНИЙ ІНТЕРЕС»: РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ

I. Derevianko

“COGNITIVE INTEREST” CONCEPT: RETROSPECTIVE ANALYSIS

Нині актуальним стає питання формування пізнавального інтересу особистості.

Аналіз цього поняття свідчить про те, що те чи інше його тлумачення пов'язане з різними підходами до проблеми пізнавального інтересу особистості представників різних наук: соціологів, психологів, педагогів.

У сучасних доробках педагогів звертається увага на важливість пізнавального інтересу в навчанні, де інтерес досліджується безпосередньо у зв'язку з процесом формування пізнавальної активності особистості. У цьому випадку важливим показником пізнавальної активності є пізнавальна ініціативність (інтелектуальна ініціативність), під якою розуміють поширення діяльності мислення за межами потрібного. Серцевиною пізнавальної ініціативності, як емоційно-мотиваційного компоненту пізнавальної активності, є пізнавальний інтерес.

Науковці-психологи розглядають пізнавальний інтерес як емоційно-пізнавальне ставлення особистості до предмета, що вивчається. Етапами його становлення вважають три групи виявлення інтересу:

1. Епізодичний інтерес — переживання як безпосередньо мотивоване, емоційно-пізнавальне ставлення до предмета або діяльності.
2. Стійкий пізнавальний інтерес, коли переживання узагальнюються і стають емоційно-пізнавальним ставленням до предмета.
3. Стійкий особистісний інтерес — емоційно-пізнавальна, безпосередньо мотивована направленість всієї особистості на певну галузь знань або діяльність.

За параметром широти сфери свого впливу пізнавальні інтереси розрізняють як стрижневі, зона дії яких — достатньо вузьке коло явищ і об'єктів, окремий навчальний предмет; і широкі, зона дії яких досить значна і в умовах навчання може охоплювати цілий цикл, а в деяких випадках і різні цикли навчальних предметів. При цьому шлях до формування широкого пізнавального інтересу передбачає формування і використання уже сформованого стійкого пізнавального інтересу.

Пізнавальний інтерес формується поступово від найнижчого до найвищого рівня: від допитливості (низький рівень) до епізодичного інтересу (середній рівень) і далі до стійкого пізнавального інтересу (високий рівень).

Низький рівень (стимульно-продуктивний) характеризується відсутністю пізнавального інтересу як внутрішньої сили, що спонукає до пізнання. Учасники навчально-виховного процесу працюють пасивно, без ініціативи, проявляють активність тільки коли їх стимулюють зовні. Студенти працюють енергійно і старанно, коли викладач використовує метод створення ситуації успіху в навчанні. При цьому позитивне ставлення до навчального предмету пов'язане із допитливістю.

Середній рівень — інтерес до предмета епізодичний, не стійкий, актуалізується безпосередньо під стимулюючим впливом викладача. Таким стимулюючим впливом

може бути вказівка на важливість розв'язання задачі при подальшому вивченні навчального предмета. Інтерес ще не є стійким, але вже вказує, що особистість має певну мотивацію до пізнання.

Високий рівень (креативний) характеризується володінням теоретичними знаннями і практичними навичками, умінням узагальнювати, аналізувати і встановлювати закономірності в галузі, що вивчається. Інтерес до предмету стійкий, проявляється не тільки під час навчання, а й у повсякденному житті. Особистість не потребує спеціальної стимуляції від викладача, а самостійно шукає нову інформацію, вирішує проблемні завдання. Такий рівень демонструє, що особистість має креативний підхід до пізнання.

Отже, пізнавальний інтерес — це явище складне, показниками якого є: мотив, мислення, інтелектуальна робота, задоволення від навчання, ініціатива пошуку, самоосвіта.

І. Фесенко

ТВОРЧИСТЬ О. П. ЧУГУЯ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ПАРАДИГМИ

І. Fesenko

O.P. CHUHUY'S CREATIVITY IN THE CONTEXT OF THE MODERN LITERARY PARADIGM

Драматургічна творчість Олексія Прокоповича Чугуя є надзвичайно цікавим і помітним явищем у контексті сучасної української літературної парадигми. У творчому доробку драматурга налічуємо чимало різножанрових творів: і комедії («Замах на Чорта», «Юні чарівниці»), і трагедії («Сибірська дума», «Кривава прем'єра», «Чорна троянда», «Кримські русалки»), і трагікомедії («Червоний смерч» (що складається із двох частин — «Бенкет голодних» та «Весілля людодів»), «Вершина кохання», «Агонія дракона», «Знищити місто»), і драми («Лісові гості», «Велике пророцтво», «Зрадлива доля» тощо). До того ж Олексій Чугуй є творцем малих драматургічних форм, зокрема драматургічних етюдів. До цієї жанрової форми, наприклад, належить така п'єса, як «Юні злодії».

ґрунтовне ознайомлення з біографічним дискурсом О.П. Чугуя надає підстави стверджувати, що освоєння таємниць драматургічного мистецтва слова письменником відбувалося поступово. Показово, що освоєння це здійснювалося як в теоретичному, так і в практичному аспектах. Адже основним напрямком наукової діяльності О. Чугуя було дослідження драматургії та її елементів в інших родах літературної творчості. Висока результативність цих досліджень підтверджується оприлюдненням двох монографій — «Класик української драматургії І. Карпенко-Карий (Тобілевич)», «Драматургічні елементи в ліриці Т. Шевченка» та багатьох статей на цю тему.

Паралельно з науковими пошуками здійснювалося написання драматургічних творів, які автор не поспішав друкувати, незважаючи на те, що деякі з них (наприклад, п'єса «Буйнокрилі») мали сценічне втілення в аматорському театрі. Передусім відзначимо актуальність теми перших оприлюднених п'єс О. Чугуя — трагічна доля українського народу, який навіть після багатовікового поневолення не тільки не скорився, а й продовжував активну боротьбу за визволення з-під колоніального гніту.